

Bjarnirnar hvørva

Verður tað, sum amerikonsk vísindafólk siga, so verða ongar ísbjarnir eftir í Vesturgrønlandi um 50 ella í seinasta lagi 100 ár. Ein nýggj frágreiðing, sum byggir á upplýsingar frá fylgisveinum, sigur, at um eini 50 ella 100 ár verður eingin ísur eftir í Vesturgrønlandi og tí heldur ongar ísbjarnir. Í dag eru umleið 24.000 ísbjarnir í heiminum, men veðurlagsbroytingarnar fara at fáa stóra ávirkan á livikor teirra í komandi árum.

Ólafur á Harvard

Íslenski forsetin, Ólafur Ragnar Grímsson, helt í vikuni fyrilestur á tí kenda Harvard Unisersity. Skúlin skipar í hesum døgum fyri einari fyrilestrarrøð um orku, og íslenski forsetin legði sum vera man dent á tær stóru og týðningarmiklu orkukeldurnar í Íslandi. Ólafur Ragnar Grímsson tosaði millum annað um hitan, sum íslendingar fáa upp úr jørðini, og hvønn týðning hann hevur. Hann nevndi eisini, at amerikonsk vísindi hevur hjálpt íslendingum væl.

Tænastuvinna stórt r

Jóhan Mortensen, sum er føroyskur skipaumboðsmaður, er sera væl nøgdur við ta tænastu, sum útlendsk skip fáa í Føroyum. - Eg haldi, at føroyska tænastuvinnan í fleiri førum er betur enn í flestu londum, vit vanliga sammeta okkum við. Tað er eitt njótilsi at umboða skip í Føroyum, tá tú hevur hetta bakland. Eingin sigur nei, heldur ikki eftir vanliga arbeiðstíð og í vikuskiftinum, sigur skipaumboðsmaðurin, sum hevur nógv rós at bera tænastuveitarum

TÆNASTA

Vilmund Jacobsen
vilmund@sosialurin.fo

Jóhan Mortensen hevur felagið Baldursbrá, sum eitt nú umboðar útlendsk skip, tá tey koma til Føroya. Talan kann vera um øll sløg av skipum – alt frá ferðamannaskipum til stóra kaðalskipið IT Intrepid, sum herfyri kom til Føroya við Shefa-sjókaðalinum.

Hann sigur, at hetta var ein stór uppgáva, sum kaðalskipið hevði, men arbeiðið at fáa kaðalin til Føroya og upp á land gekk væl.

- Hetta er fyrsti partur av sjókaðalinum, sum skal knýta Føroyar saman við Skotland, umvegis Hetland og Orknoyggjar. Í november kemur kaðalskipið aftur, og tá verður kaðalin lagdur millum oyggjarnar.

Jóhan sigur, at bæði Føroya Tele og felagið Arcticon vóru nógv við í uppgávuni í Føroyum.

- Bæði feløginu gjørdur eitt sera gott arbeiði, og tað er stuttligt at síggja, hvussu fantastiska ófør fólk vit eiga.

Hann vísir á, at Føroya Tele situr við nógvum góð-

um og dugnaligum fólkum, og felagið eigur eiga velduga stóra ekspertisu á sínum øki.

Væl fyrireikað

Umboðsmaðurin ynskir rósa og at takka øllum tættum í Føroyum, sum hava við útlendsk skip og fólk umborð á útlenskum skipum at gera.

- Eitt er, at samskiptismøguleikarnir við interneti eru væl útbygdir. Hetta gevur móguleikar at samskipta millum landamørk og millum feløg og einstaklingar. Internetið gevur okkum stórar móguleikar á flest øllum hugsandi økjum – og móguleikarnir gerast alsamt fleiri, skjótari og betri.

Jóhan sigur, at eitt annað, ið hann sum skipaumboðsmaður er sera fegin um í Føroyum, er tann sera góða tænasta, sum ymiskir tættir í Føroyum veita útlenskum skipum, manningum og feløgum, sum koma til Føroya í ymiskum ørindum og til ymiskar uppgávur.

- Tað, eg hugsu um, fevnir um alt – heilt frá lögreglu, sum hevur við fólk at gera, ið fara av skipum, ið koma

higar og skulu heimaftur um flogvøllin – ella fólk, sum koma higari í flogfari og skulu umborð á útlendsk skip í Føroyum til minstu smálutir í samfelagnum. Okkara royndir eru, at hesi viðurskipti við schengenavtaluni sum heild virka ógvuliga væl.

Jóhan vísir á, at viðurskiptini, hann hugar um, hava einki við spurningin um útlenska arbeiðsmegi í Føroyum at gera.

- Tað er ein heilt annar spurningur, leggur hann aftrat.

Ófør tænasta

Umboðsmaðurin heldur eisini, at tann tænasta, ið útlensku skipini fáa í Føroyum, virkar sera væl.

- Eg haldi, at alt tað føroyska tænastuvirksemið, sum hesi skip hava brúk fyri í Føroyum, hevur alt rós uppiborið. Vit hava bussar og hýruvagnar, sum við eru tøkir, og vit hava tænastur við eitt nú provianti, olju og vatni.

Jóhan sigur, at eisini skaðastova og læknar eru tøkir, um fólk umborð á útlenskum skipum hava

brúk fyri hesum, meðan tey eru í Føroyum.

- Vit hava kavarar, og vit hava veitarar innan smíðjuvirksemi, el og nautiska útgerð. Vit hava hotell, gistingarhús, matstovur og barrir – ja, eg vil siga, at vit hava at kalla alt, sum hugsandi er, at hesi skip og tær manningar, sum við teimum eru, kunnu fáa brúk fyri í Føroyum.

Tað, sum umboðsmaðurin leggur serliga stóran dent á, er, at flestu av hesum tænastum kunnu fáast 24 tímar um samdøgnið, og hetta er

ein veldugur fyrimunur.

Eingin sigur nei

- Eg haldi stutt sagt, at okkara partur av hesum virksemi í stórum og heilum virkar ógvuliga væl – og eg vil siga í fleiri førum betur enn í flestu øðrum londum, vit vanliga sammeta okkum við. Í øðrum londum er ofta torført at fáa fatur á tænastum eftir arbeiðstíð og í vikuskiftinum. Tað er eitt veruligt njótilsi at umboða skip í Føroyum, tá tú hevur hetta bakland.

Grønland vil hava rík ferðafólk

Á stóru ferðavinnuframýningini Sea Trade í Hamburg hevur grønlandska ferðavinnan fyrri fyrstu ferð sín egna framýningarbás. Tey seinastu árinu hava tey stóru ferðamannaskipini av álvara fingið áhuga fyri Grønlandi, og í ferðavinnuráðnum í Nuuk ætla tey at fáa uppaftr fleiri skip til Grønlands. Lykke Geisler Yakaboynu, varastjóri, sigur, at Grønland skal hava fatur á teimum ferðafólkunum, sum hava ráð, og sum leggja pengar eftir seg.

Lummatjóvar í Keypmannahavn

Tey, sum fara til Keypmannahavnar at ferðast, skulu ansa væl eftir pengunum, fartelesinum og øðrum virðislutum. Løgreglan í býnum sigur, at óvanliga nógvir lummatjóvar gera um seg í hesum døgum. Árið í ár hevur eisini roynst illa í so máta, tí higartil hevur løgreglan fingið meiri enn 30 prosent fleiri fráboðanir um lummastuldr enn um somu tíð í fjør. Tjóvarnir eru serliga úr eysturveuropeiskum londum, og teir eru bæði snildir og kvikir.

Rós uppiborið

- Eg haldi, at alt tað føroyska tænastræksemið, sum útlendsk skip í Føroyum hava brúk fyri, hevur alt rós uppiborið. Vit hava at kalla alt, sum hugsandi er, at hesi skip og tær manningar kunnu fáa brúk fyri í Føroyum – í 24 tímar um døgnið, sigur Jóhan Mortensen, skipaumboðsmaður

Mynd: Vilmund Jacobsen

Felagið Baldursbrá hjá Jóhan Mortensen umboðaði stóra kaðalskipið IT Intrepid, sum herfyri kom til Føroya við Shefa-sjókaðalinum

Mynd: Jens Kr. Vang

Eingin sigur nei, heldur ikki eftir vanligu arbeiðstíð og í vikuskiftinum, leggur hann aftrat.

Jóhan heldur, at føroyska tænastræksemi eigur rós uppiborið fyri, at hon er so fleksibul og ófør í sínum virkseimi.

- Á hesum øki eru føroyingar ógvuliga kreativir og motiveraðir fyri, at hesi viðurskifti skulu virka optimalt.

Hann heldur, at nú oljuleiðirnar flyta seg norður eftir, gongur føroyska tænastræksemi eini spennandi

fram tíð á mæti.

- Tað er vorðið nógv styttri at sigla av nýggju oljuleiðunum hinumegin markið í føroyska havni enn eitt nú til Aberdeen. Hetta fer avgjørt at kasta av sær sum frá líður.

Jóhan væntar eisini, at fyrimyndarliga virkseimi á Atlantic Supply Base í Runavík fer at bera stóran ávøkstur í øktum tænastræksemi sum frá líður.

Umboðsmaðurin ivast onga løtu í, at vit í framtíðini fara at síggja, at oljufelag í nógv størri mun fara at

keypa sær tænastræksemi í Føroyum.

Góður málførleiki

Jóhan rósar eisini málførleikanum hjá føroyingum í dag.

- Okkara málførleiki er rættiliga góður – ja, eg vil siga, at yngra ættarliðið dugir sera væl enskt. Nú vit eru so væl fyri á hesum øki, hevði tað verið ógvuliga skilgott, um vit eisini fóru at gera meira við onnur mál, eitt nú spansk og russiskt, ið so sanniliga kundi komið okkum til góðar í vinnuligum og øðrum samstarvi við onnur lond.

Hann vísir á, at eisini á skaðastovuni á Landssjúkrahúsinum eru tey dugnalig í enskum, og hetta er mangan komið væl við hjá útlendingum, ið hava havt brúk fyri bráðfeingis lækna hjálp

í Føroyum.

Eitt er, at tænastræksemið, sum Jóhan hevur nomið við, eftir hansara tykki er sera gott. Annað er so, at hetta virkseimið eisini kastar av sær pening og inntøkur til ymiskar veitarar í føroyska samfelagnum.

- Útlendsku skipini, sum koma higartil lands, kasta fitt av peningi av sær í nógvum líðum, sigur hann.

Eisini hjartasuff

Jóhan Mortensen heldur, at nú vit hava fleiri skipavítjanir gjøgnum árið í Føroyum, eru tó nøkur viðurskifti, ið vit sum samfelag mugu bota um.

- Skip, sum koma higartil úr ymiskum heraðshornum, eiga at fáa við sær aftur eina vátan, tá tey koyra spillolju og ymiskt avfall í land í Føroyum. Hetta eigur at

vera eitt skjal, sum skipini kunnu vísa fram í øðrum havnum, hagar tey koma. Sum eg havi skilt, er hetta ein mangul í Føroyum í løtuni, men eg haldi ikki, at hetta kann hava so nógv upp á seg at fáa upp á pláss.

Eitt annað, sum Jóhan hevur heft seg við, at manningar á útlendskum skipum altíð av og á spyrja eftir, er altjóða bløð og tíðarllt, sum ikki eru so vanlig at síggja í Føroyum.

- Eg hugsu eitt nú um tey stóru amerikansku og bretsku bløðini, sigur hann.

Jóhan skilir tó væl, at farmurin er dýrur, og tí er tað helst eisini nokso kostnaðarmikið hjá blaðsølum, bókahandlum og bókasøvnunum at taka hesi bløð heim.

Feskur fiskur

Umboðsmaðurin sigur, at

eitt annað, sum útlendsk skip ofta spyrja eftir í Føroyum, er feskur fiskur.

- Fólk, sum koma higartil, at Føroyar eru ein fiskivinnutjóð meira enn aðrar tjóðir, og tí duga tey illa at fyrihalda seg til, at tað skal vera so torført at fáa fatur á feskum fiski. Men soleiðis er tað.

Veruleikin er, sigur Jóhan, at eitt tað truplasta ynski at eftirlíka hesum skipum og manningum, er at útvega teimum feskan fisk.

- Hetta er ikki nakað nýtt. Soleiðis hevur tað altíð verið í Føroyum. Spurningurin er so, hvussu hesi viðurskifti kunnu loysast – og tað má væl bera til at skipa so fyri, at útlendsk skip, ið koma higartil, kunnu fáa fatur á feskum føroyskum fiski, sigur Jóhan Mortensen.